

[Oluf Johansen.]

mentlig virke salgsfremmende. Betydningen af den lovgivning, der har bragt forkøbsretten så stærkt i forgrunden, begrænses ved denne lov, da der praktisk talt ikke vil være tale om andre købere end lejerne og staten.

Et særligt og meget vanskeligt problem har været spørgsmålet om jagtret og vildtfredning. Her har godsejerne afgjort trukket det længste strå, og det er vel også dette forhold, som har fået det hele til at glide. Den store vildtbestand har gennem tiderne været en byrde for lejemændene. Nu er jeg klar over, at den nye ordning kan medføre erstatning og nedskydningstvung, men syn og skøn og stadig strid skaber ingen tilfredsstillende tilværelse for en bruger eller ejer overfor hans større nabo.

Betalingsvilkårene har jeg intet at indvende imod, heller ikke hvor det drejer sig om statens ret til at træde i brugerens sted, hvis denne ikke ser sig i stand til eller ikke ønsker at gøre brug af forkøbsretten. Tilbage bliver så de fortsat gældende bestemmelser om lejeforholdet for de huse, der forbliver i godsejernes eje. Jeg vil gerne her fastslå, at den nye lovgivning giver de pågældende husmænd en langt tryggere stilling. Jeg sagde før, at forpagtningsafgiften på 4 pct. af ejendomsskylden ikke kunne betragtes som utålelig, men her er dog noget, jeg vil gøre opmærksom på. Mange af disse lejemænd må yde dobbeltbetaling, dog selvfølgelig under brugskommissionens medvirken. Ofte stiger ejendomsskylden på grund af de forbedringer, godsejerne lader udføre, og som husmændene enten må afdrage på gennem en årrække eller betale gennem en ekstra, varig afgift. Men når så lejehuset på grund af sådanne forbedringer får en højere ejendomsskyld, bliver det en dobbeltafgift, og det må være helt udenfor lovens mening.

Jeg hilser iøvrigt med tilfredshed den ny bestemmelse, hvorefter der gives ret til at tinglyse forbedringsudgifter på huset. Det letter også brugeren i økonomisk henseende, men her kommer der igen en dobbeltafgift.

Ændringen i lov om landbrugsejendomme er en følge af de ændringer, de to andre forslag medfører. Når man alligevel har taget loven op til revision, havde jeg gerne set, at forkøbsretten havde fået gyldighed for den såkaldte fri jord. Det harmer mange at se, at betydelige arealer i frit salg flyttes fra den ene gård til den anden.

På mit partis vegne anbefaler jeg de foreliggende forslag. Jeg har mine betænke-

ligheder ved de mange undtagelser, men når der opnås enighed om en lovgivning, kan der vel være grundlag både for glæde og for tvivl.

Tidsmæssigt vil den nye lov om landbrugsejendommers overgang til selveje falde sammen med bestemmelserne i de tidligere landbrugslove om arvegodsernes 20 pct.s afståelser, og dette vil vel være meget heldigt. Det er muligt, at der kan komme nogle forstandige ordninger med de udstykningsforretninger, der således falder sammen med lejehusenes overgang til selveje.

Tilbage for kommissionens fortsatte arbejde bliver spørgsmålet om at få stiftelserne ind under udstykningen. Jeg tror, kommissionen skulle se på de udstykninger, der i 1923 og 1924 blev foretaget på en af Sorø Akademis gårde, Nordruplund. Jorden udstykkedes både til nye brug og til tillægsjord og forblev som jord i offentligt eje i akademiets besiddelse. Staten gav byggelån mod 2. prioritet. Stiftelserne kunne således gennem husmændenes terminsafgifter opfylde det formål, der testamentarisk er bestemt. Jorden kom derved ind under udstykningen, udstykningen kunne fortsættes, og tiden behøvede ikke at stå stille.

Steffensen: De tre lovforslag, som her er til drøftelse, har fået velvillig tilslutning i det andet høje ting og er nu også blevet anbefalet af de fire ordførere, der lige har talt her i tinget. Også jeg kan give dem min tilslutning.

Man har nævnt her, at det i og for sig ikke var den 4 pct.s ejendomsskyld, der var afgørende, men at det afgørende var for det første, at forpagtningsforholdene var dårlige, og dernæst usikkerhedsmomentet, nemlig om de fremskridt, som blev udført på ejendommene, kom lejerne tilgode. Det usikkerhedsmoment har sikkert spillet en rolle for begge parter; i hvert fald er det en kendsgerning, at det har skortet på de fremskridt og det initiativ, som er nødvendige i en landbrugsbedrift. Derfor må vi med tilfredshed hilse de bestræbelser, som disse lovforslag går ud på.

Flere ordførere har udtalt visse betænkeligheder ved forslagene, og det er forståeligt, at sådanne betænkeligheder er til stede, men jeg vil håbe, at de nye regler, når de er blevet vedtaget, må kunne bidrage til fremskridt i landbruget ved ejendommens overgang til selveje.

Også de ændringsforslag, som den højtærede landbrugsminister har stillet med tilslutning af folketingsudvalget, kan vi hilse